

MITROPOLIA OLTEENIEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI CRAIOVEI
ȘI EPISCOPIEI HIRNICULUI ȘI ARGEȘULUI

A 60-A ANIVERSARE
DE LA FAURIREA STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN
1918 — 1 DECEMBRIE — 1978

ANUL XXX, Nr. 10 — 12, OCTOMBRIE - DECEMBRIE 1978
CRAIOVA

SPICUIRI DIN JURNALUL DE FRONT AL PREOTULUI CONSTANTIN BUZESCU, CONFESORUL REGIMENTULUI 4 INFANTERIE

**Profesor
Cornelia GHINEA¹**

La 1 ianuarie 1877 a luat ființă, la Pitești, Regimentul 4 Dorobanți, fiind unul din cele opt regimente înființate în baza Înaltului Decret din 26 noiembrie 1876, ca necesitate impusă de deschiderea crizei orientale, care a complicat situația din Balcani.

La 5 aprilie 1877 unitatea nou înființată este pregătită să cunoască botezul focului, iar la 7 octombrie 1877 a trecut Dunărea, participând la bătăliile de la Rahova, Vidin și Smârdan. La înapoierea în țară, domnitorul a decorat personal numeroși soldați cu Virtutea Militară. Cu o experiență a unei campanii militare încheiate cu succes, care a adus țării cel mai mare vis la acea dată – câștigarea independenței țării, la 14 august 1916, regimentul argeșean este gata și răspunde la chemarea sub arme pentru a participa la Primul Război Mondial, care viza un alt vis al românilor „unirea cu frații din Ardeal”.

Din registrul istoric întocmit de unul din comandanții săi identificăm componența nominală a compartimentelor de activitate, respectiv ordinea de bătaie nominală a unității.

Pintre ofițerii care făceau parte din Statul Major al regimentului îl identificăm pe preotul Buzescu Constantin din Corbi, județul Olt, absolvent al Seminarului Central din București, seria 1901.

Răsfoind filele Revistei bisericești „Mitropolia Olteniei”, nr. 10-12 din 1978, am avut surpriza plăcută să descopăr printre filele acestei publicații „Spicuri din jurnalul de front” al acestui slujitor al bisericii dat spre publicare de fiul său, care i-a continuat misiunea, devenind la rândul său preot profesor doctor Nicolae C. Buzescu.

Documentul prezentat cuprinde evenimentele, respectiv operațiile campaniei din anul 1917, desfășurate pe frontul Oituz – Mărășți – Mărășești și continuă până la 25 aprilie 1918, odată cu încheierea Păcii de la București.

Acest jurnal de front este nu numai un document, care relevă cu ochii martorului evenimentele de pe câmpul de luptă, dar poate fi considerat și o scriere literară prin felul în care prezintă ororile petrecute pe zona de operații, dar și micile bucurii, care au asigurat supraviețuirea, încununată de marile lupte câștigate.

Nu voi vorbi despre acest document istorico-literar pentru ca dumneavoastră, cei ce îl veți citi, să înțelegeți ce suflet de mare duhovnic a avut acest preot și cât de mândru a fost fiul de faptele tatălui. Îndrăznesc să merg cu gândul mai departe și să cred că victoriile obținute de regiment s-au datorat în bună parte și acestui preot, care a știut să-și însuflețească trupa, să-i îmbărbăteze pe soldați, să-i binecuvânteze cu rugăciunile sale.

A construit o capelă în acel areal sinonim cu infernul, în care cuvântul de ordine se transmitea prin bubuitul puștilor și al tunurilor. A alinat suferințele răniților și a oficiat slujbe creștinești pentru cei plecați la Domnu'.

Un gând de respect și recunoștință pentru omul, slujitor al lui Dumnezeu, care i-a însoțit pe românii noștri în cele mai grele, mai critice momente prin care trecea țara, **PREOTUL CONSTANTIN BUZESCU**.

Caracterizarea de campanie a autorului

O autobiografie a unui preot de regiment are imprimată într-însa, ipso-facto, în primul rând, prestigiul însuși al acestei campanii. Meritul principal al autorului este acela că a găsit timpul necesar să-și noteze zilnic tot ce se întâmpla în acest război, pe front, sau despre ce se petrece în teritoriul liber sau în cel ocupat. Jurnalul se prezintă astfel, ca o istorie veridică, vie și plină de patetism a unei epopei a poporului nostru, exprimată în tragedia războiului. Coeficientul de valoare și realism îl dă faptul că autorul nu este un simplu spectator care stă la marginea evenimentului. Ca atare, și acțiunea lui a fost văzută și apreciată de alții. Voi menționa caracterizarea făcută de regiment, pentru înaintarea la gradul de căpitan asimilat și pe cea făcută de șeful serviciului preoțesc al armatei, preot prof. Constantin Nazarie, care redă pe scurt „*aprecierile militarilor asupra activității preoților ..., fiindcă doresc să iasă la iveală activitatea Preoților așa cum o văd alții, străini de misiunea noastră și pentru ca să nu se zică că noi înșine ne lăudăm*”. Regimentul 4 Argeș a primit la 12 iunie 1917 următorul ordin al Brigăzii a 5-a Infanterie: „Conform ordinului Diviziei Nr. 242 rog reinnoiți urgent propunerea de înaintare a preotului Buzescu P. Constantin, din regim.

D-voastră, care va trebui să sosească la acest comandament în ziua de 13 iunie a.c.”. Comand. Brigăzii 5 Infanterie, col. Constantinescu. Nr. 1150/12.06.1917. Regimentul răspunde astfel: „Acest preot, încă de la intrarea în campanie, a însoțit trupa și a stat alături de camarazii săi în tot timpul războiului. Nu a scăpat nici un moment prielnic de a contribui cu fapta și cu vorba la ajungerea scopului dorit, formându-și un adevărat apostolat, demn de înalta sa misiune. Sfătuitor neprețuit: în tot timpul luptelor a știut prin felul său de a se comporta să sădească în inima ostașilor duhul lepădării de sine și al vitejiei. Sunt atâtea localități, unde regimentul, susținând lupte, succesul lor se poate atribui în parte și sfaturilor date de acest preot, care a știut în chip meșteșugit să ridice sufletele ostașilor, prin cuvântări înălțătoare. A contribuit prin vorbe mângâietoare la alinarea suferințelor celor răniți în lupte; iar eroilor căzuți li s-au făcut toate serviciile, după datinele noastre creștinești. În timpul când regimentul s-a găsit în afară de luptă, acest preot n-a cruțat nici timp, nici mijloace de la a-și face datoria între ostași. Ca preot în civilitate a fost răsplătit cu Medalia Jubiliară ..., cu „Răsplata muncii pentru biserică cl. a III-a”. Datorită felului de a-și face datoria a suferit cu resemnare boala de febră recurentă de la 3 febr.-19 martie 1917, evacuat din satul Orbeni - Putna la Spitalul nr. 235 din P. Neamț.

„Pentru prețioasele servicii aduse acestui corp arătate mai sus, așa cum îi incumbă datoria de un prea bun păstor sufletească și pentru frumoasele calități pastorale ce-l caracterizează, mă simt dator a-l propune din nou cu insistență la înaintare asimilat gradului de căpitan, conform Ord. Circ. Nr. 5368, din 28.V.917 al M.C.G. comunicat în copie cu al Div. 3-a Nr. 5995 din 2.IV.917. Comandantul Regim. Argeș Nr. 4, lt.col. A. Atanasie”.

Menționăm și aprecierile extrase de pr. prof. Constantin Nazarie: „45. *Preotul Buzescu*, Corbu-Olt, de la 4 Infanterie, a însoțit trupa, pe care n-a părăsit-o nici într-o împrejurare. N-a scăpat nici un moment prielnic de a contribui cu *fapta și vorba* la ajungerea scopului dorit. *Sfătuitor neprețuit*. În tot timpul luptelor a știut să sădească în inima ostașilor încrederea în șefi, în sine și în victorie, ridicând sufletele lor. A contribuit la alinarea suferințelor celor răniți în luptă, iar eroilor căzuți li s-au făcut toate serviciile după datinele noastre creștinești. Datorită

felului de a-și face datoria printre ostași, muncește *fără preget*, fiind un auxiliar folositor medicilor din corp, în căutarea răniților și bolnavilor (col. Constantinescu). Element *distins*, ce face cinste corpului clerical. *În cele mai grele situații* a fost în mijlocul soldaților, sub ploaia de gloanțe, a săvârșit la timp servicii religioase celor căzuți și a dat un prețios concurs medicilor, pansând răniții și îngrijindu-i (general Mărgineanu). În cele mai grele împrejurări, de multe ori sub focul dușmanului, el era în mijlocul trupei, încurajând-o cu *fapta și cu vorba*. A construit o capelă, în dosul frontului, a fost înaintat (col. Calotescu)".

Spicuirile din „Jurnal” ne vor arăta în mod concret trăsăturile esențiale ale personalității preotului Constantin Buzescu. În plus el și-a dat viața pentru patrie. Aceste spicuiuri vor urma ordinea cronologică a „Jurnalului” deși ar fi putut fi grupate pe teme mai generale, însă în felul acesta urmăm mai fidel însuși cursul evenimentelor, care oscilează între obișnuit, tragedie și măreție, intrăm și retrăim ritmul războiului.

Însemnări de război

„16 maiu 1917. În drumul de la Mircești spre Adjud, călătorie cu trenul de etape, în vagon de vitărie. Militărimă din mai multe regiamente ale Div. III-a ...

17 maiu 1917. Stau în Borșeni.

18 maiu. Ora 7 și jumătate, pornim cu brișca la front. Un drum lung de 4 ore și jumătate prin munți păduroși. E o frumusețe. În fața mănăstirii, la depărtare de vreo câteva sute de metri sunt bordeiele regimentului nostru. Primit cu mult entuziasm de bunii mei camarazi. Prezentat D-lui lt.col. Atanasiu, co-

mandantul regimentului ... întâlnit pe pr. Vasile Mateescu cu care după amiază, am făcut o plimbare pe valea Zăbrăuțului, până la bătărie. Seara la Sima. În bordeiul lui Lerescu cu Bunescu odihnit noaptea.

19 maiu. Vineri. Pe loc cu Vasile Mateescu la umbră pe verdeață. Destăinuirii din trecut și prezent ... din inițiativa mea și-a înțelegere cu dl. Comandant Atanasiu s-a stabilit săvârșirea unui parastas la cimitir - mănăstire - unde sunt ostași îngropați din întreaga divizie. S-a anunțat și divizia.

20 maiu. Sâmbătă. La ora 10, ofițerii aflați aici cu comandantul au venit la biserică, unde la cimitir s-a oficiat parastas dimpreună cu pr. Vasile și ieromonahul Gherasim. S-a ținut cuvântare de pr. Vasile (...).

21 maiu. Duminica. Oficierea slujbii în mănăstire. Sunt Rusaliile și Sf. Împ. Constantin și Elena. Pr. Vasile s-a dus la Bateria 6-a sus pentru servicii. După slujbă, regimentul fiind adunat în dreapta mănăstirii afară, cu drapelele, am săvârșit un *Tedeum* unit cu rugăciunea pentru război. Căp. Charet (francez) m-a fotografiat în veșmintele bisericesti, înainte de a începe slujba. Tocmai când trupa era îngenunchiată sosește General Averescu, cu General Văitoianu, Colonel Mărgineanu și alți ofițeri. Am ținut o cuvântare înflăcărată, după care a vorbit General Averescu, iar în urmă s-a defilat. Căp. francez a fotografiat pe gen. Averescu, Văitoianu și col. Mărgineanu. S-au întreținut cu cei de față câteva minute, apoi au pornit cu automobilele sus la poziție. Fiind să vie și lt.col. Calotescu, însă din pricina gen. Averescu, a lipsit. Masa s-a făcut în pădure ... Binecuvântarea obișnuită a mesei ... toasturi pentru sărbătoriți și aliații francezi, reprezentați la noi prin Charet. Muzica regimentului a

cântat tot timpul. S-au dat de către soldații din secția sublt. Dobrinescu de la mitraliere reprezentațiuni, potrivit obiceiurilor sătești în vremuri liniștite - călușul, ursarul, recitări hazlii - iar corul plutonierilor cu termen redus sub conducerea seminaristului plutonier Ioan Sorescu a executat cântece naționale foarte frumoase ... Un plutonier Ursină, un elev al artistului Nottara a declamat versuri din Oct. Goga, Vlahuță și alții ... O adevărată petrecere câmpenească și cu jocuri naționale ... Toată ziua vreme foarte frumoasă. Lipsă de vești ...

22 maiu. Luni. (...) Sosește comunicat despre trecerea unui ofițer sârb la noi zilele trecute, care a dat deslușiri amănunțite asupra stării dincolo: că armata e demoralizată și așteaptă cu nerăbdare luarea ofensivei de către noi, iar ofițerii sunt hotărâți să rămână în adăposturile alcătuite într-adins; hrana proastă; în populația civilă tifos exantematic și mizerie. Iarăși veste că rușii dinspre Focșani ar fi părăsit poziția, care ar fi căzut în mâinile dușmane, dacă trupele noastre ce mergeau la odihnă nu le-ar fi luat locul ...

23 maiu. Marți. Dimineața, în susul Zăbrăuțului, până la locul de exerciții al grenadierilor. Aici băieții încearcă aruncarea grenadelor. În depărtare, bubuituri de tun, muzica obișnuită a zilelor de război ...!! Cu dragoste la înapoiere unul din ostașii aflați la bordeiele infirmeriei pentru vaccinare își exprimă dorința: că să-l spovăduiesc și împărtășesc, nemân-când nimic, că nu se știe când va porni la război și că de va muri, să fie în rândul creștinilor ..., dorință îndeplinită imediat ...E frig în bordeiul nostru ... În Verdea nu mai e picior de civil, numai câțiva soldați. Casele sunt pustii; populația evacuată prin jud. Vaslui. În biserica satului sunt introduse bagajele populației: cufere, lăzi,

legături. Locașul Domnului păzitor și îngrijitor al puținului avut rămas. Casele dărăpănate, găurite, cu ferestrele sparte, efect al bombardării inamice. Câinii, păzitori credincioși ai căminurilor, neputând urma pe stăpânii lor, au rămas. Prin urletul lor produc impresie sinistrală. Lihniți de foame, s-au încârduit și aleargă în haite pe câmpii și prin păduri, pentru a dezgropa cadavre de cai și oameni. Tot așa e și în Răcoasa. Dincolo de Sușița pe stânga șoselei, e o baterie a Regim. 6 Art. De sub comanda căp. Diaconescu ... Răcoasa fiind bombardată mai deunăzi; au fost incendiate vreo 75 de colibe și alte oleaburi. E un dezastru!

24 maiu. Miercuri. Vreme frumoasă la 10 și jumătate în fața trupei adunate ca de sărbătoare, s-a împărțit de către dl. Comandant decorațiile ofițerești și soldaților ... Soldaților prezenți „Bărbăție și credință”. La ora 12 și jumătate vizita generalului rus Scerbacef, însoțit de general Averescu. Trupa adunată în dreapta mănăstirii i-a primit cu onorul convenit, după care a defilat. În urma prezentărilor ofițerești, generalul a spus: „în curând armata rusă cu aliata sa română va lua ofensiva, care ne va da izbânda dorită”. Au plecat cu automobilele pe front. Vizitele aeroplanelor inamice au încetat de vreo 3 zile și rare bubuituri de tun, mai mult de la noi decât de la ei (...).

28 maiu. Duminică. Slujbă la mănăstire cu păr. Vasile. Ostași mulți la biserică...

29 maiu. Luni. Pe la 6(18) au sosit generalul Mărgineanu cu generalul Dr. Antoniu... care au inspectat bordeiele, pâinea, pe soldați și bolnavi ...

30 maiu. Marți. Trupa împărțită la instrucție și lucrul șoselelor. Grenadierii, exerciții cu grenadele care fac un zgomot ca de tun. Vreme frumoasă cu puțin vânt. Bubuituri de tun de dimineață.

1 iunie. Joiu. A-nceput să plouă de pe la ora 4 dim... noroiu din gros. Ostașii, uzi ca șoarecii. Cu Vasile am înmormântat un ostaș de la convalescenți în cimitirul de la mănăstire... cu toată vremea și traiul mizerabil românul e tot român, așa cum a fost el vesel și dispus, așa că în fiecare seară, ca să uite necazurile, cântă fie cu vioara, fie cu fluierul. În jurul focurilor răzlețe prin pădure răd, chiuie și-și spun povești până noaptea târziu; iar dimineața, voioși, reîncep munca la care sunt orânduși. Ți-e drag de ei, bate-i sănătatea, și faci mult haz de firea lor ...

2 iunie. Vineri. Din școala de cadre a diviziei de sub conducerea căp. Lillea s-a trimis pe la regimente un număr de peste 300 de recruți din toate specialitățile: pușcași, semnalizatori, grenadierii, mitraliori, telefoniști, dintre recruți bine instruiți. Le-am ținut o cuvântare înflăcărată: îndemnându-i la luptă dreaptă neșovăielnică alături de vechii

ostași de pe front, pentru cauza sfântă a noastră și a tovarășilor noștri. ... De la ei, elemente tinere, și pline de vigoare, în ale căror vine curge sânge românesc se așteaptă salvarea pământului cotropit de vrăjmași. Să-ntrebuințeze cu folos armele în care s-au specializat, atunci când prilejul va sosi, țara să zică „Înainte, copii!”. Înainte să meargă spre a dezrobi pe cei lăsați dincolo de prăpastia săpată între noi și ei. Urări pentru conducătorii și instructorii lor, pentru sănătatea lor, la care răs-pund cu strigăte de „Ura!” neîntrerupt. „Dumnezeu să vă binecuvân-teze, să reverse asupra voastră harul Său, întărindu-vă în credință și tărie sufletească, de a vă îndeplini cu drag datoria frumoasă de ostași la care sunteți chemați!”.

4 iunie. Duminică. Slujbă la mănăstire cu Păr. Vasile... La ora 10 și jumătate – fixată prin ordin circular – pe platoul de lângă bordeie, s-a oficiat Aghiazma, în prezența ofițerilor și trupei aflătoare. După slujbă, am ținut următoarea cuvântare, al cărei rezumat îl notez: „Prin credință la mântuire; prin răbdare la izbândă”. „Omul în timpul viețuirii pământești trece prin multe. Are bucurii și întristări, zile frumoase și fericite, dar și momente de grea cumpănă. Orice vine asupra-i – bun sau rău – îndură cu prisos, căci pentru aceasta este născut și pentru aceasta trăiește. Binele se menține și aduce mulțumire sufletească, iar răul se-nlătură printr-o putere tăinuță în suflet, prin „credință” năzu-itoare spre mai bine. Cu credința se naște creștinul și de ea nu poate fi lipsit niciodată. E călăuza puternică ce-l conduce pe calea spinoasă a vieții. Dintru început, „credința” a fost pârghia puternică pe care s-a sprijinit omul și societatea în înfăptuirea de lucruri mari, minunate ... Chivernisitorul și ocârmuitorul celor văzute și nevăzute – Dumnezeu – a sădit în inima noastră sămburele credinței: a cărei cultivare făcută în spiritul și după voia Celui Atotputernic întotdeauna a dat roade frumoase și vrednică mântuire. Dar nu e de ajuns numai „a crede”, ci a face și fapte bune, frumoase, demne de a câștiga mântuirea, mulțumirea acea a sufletului că-n adevăr ai lucrat pentru un scop înalt, binefăcător și alor tăi. A crede în singurul mântuitor și grabnic iertător, când i se cere un lucru cu inima curată și căință. Pe lângă „credința” ce aduce mântuire, fiecare trebuie să-și mai aibă sufletul împodobit cu altă putere: „răbdarea”, cu care se-nving greutățile și se câștigă dorințele. Răbdarea este calitatea cea mai frumoasă a sufletului. E dătătoare de liniște, fericire, trai bun și frăție. Spulberă mizeriile, făcând loc încrederei izbăvitoare. Vremile acestea de restriște cer oricui a avea o încredere puternică și răbdare deplină. Pilda trecutului să fie iconă vie pentru

oricine. Cu ele au putut moșii și strămoșii noștri să-și păstreze legea, neamul și țara, iar noi numai prin ele vom putea câștiga ceea ce am pierdut și vom dobândi ceea ce dorim de atâta amar de vreme. Așa fiind, avem sfânta datorie de a ne înarma, pe lângă armătura corporală și cu cea sufletească „credința și răbdarea” ca să putem răpune pe vrăjmaș. Un glas din cer pare că ne strigă acum și ne îndeamnă la îndeplinire: „Ascultați! ... departe strigă slabii/ Și asupriții către voi/ E glasul blândeii Muntenii/ Ajunsă în zi de apoi./ E mama noastră cea bătrână/ Gemând sub talpa streină./ Murit-a? Nu! Poate numai doarme./ Și-așteaptă scăparea prin ale voastre arme./ Pierit-au oare toți curcanii/ Și șoimii munților Carpați?/ ... / Un minut nu-ntârziati,/ Cu drag la luptă plecați!/ ... /Înainte! Înainte! Cu credință-n Dumnezeu, porniți/ Ca neamul, țara și legea să izbăviți!” ... Cei de la noi au găsit prin pădure un soldat din reg. 17 infanterie, în delir de tifos exantematic. Adus la bordeiele de contagioși, azi dimineață a murit. L-am îngropat după amiază, la ora 4.

11 iunie. Duminică. Slujbă la biserică cu Părintele Gh. Călin de la ambulanțele divizionare. Corul format din seminariștii de la ambulanțe au cântat liturgia. După slujbă, parastas în biserică pentru ostașii morți. Au asistat ofițeri și trupă. S-au împărțit cu solemnitate, la noi, decorațiile nedistribuite în trecut la ofițeri și trupă.

20 iunie. Marți. Ieri s-a ținut un sfat al generalilor la corpul de armată, la Coțofenești, unde au luat parte și generalii Averescu și Prezan, comandanții armatelor, în vederea desfășurării noilor evenimente. Se apropie „ignatul” – măcelăria. Sunt semne vădite ...

22 iunie. Joiu. Cer senin, vreme liniștită ... în ziarul „Acțiunea Română”, cu data de ... se spune de moartea episcopului Calist

lalomiteanul al Argeșului, rămas în teritoriul ocupat. Fie-i țărâna ușoară ... A sosit o baterie obuziere 150 românească. Poposește la mânăstire, ca la noapte să urce sus. Va mai veni încă; ne bucură aceasta. Trupa noastră este la instrucție. Plecat cu fratele Vasile sus la divizie. Pe la brigada de artilerie... Puțin bombardament la dreapta diviziei noastre, înapoi spre Mușunoaiele. Opriti la bateria grea. Comandantul bateriei, căp. Covrig. Un om foarte de ispravă ... E foarte popular cu soldații și mult iubit de ei. Le cânta cu vioara, iar ei jucau.

23 iunie. Vineri. La ora 8, cu Vasile, călări spre bateria 5, din 4 Art. grea, pentru slujba „Aghiazmei”. La 9 oficierea, de față soldații și ofițerii. Fratele Vasile a ținut o cuvântare, după care eu am stropit cu apă sfințită colibele ... înapoi spre Mușunoaiele. La ora 6 p.m., după înțelegerea cu Dl. col. Calotescu, am săvârșit taina Sfintei Mărturisiri pentru cei din Batalionul 2. A doua zi, aveam să-i împărțesc. Cu multă evlavie și cucernicie au ascultat sfintele rugăciuni. Trupa și ofițerii în genunchi.

24 iunie. Sâmbătă. Sărbătoare. Drăgaica. La ora 5, începutul slujbei la mânăstire...

25 iunie. Duminică. Sculat până în ziuă pentru slujbă. Am început la ora 6. La ora 8.30, a urmat împărțirea. Vreme frumoasă. Trec munițiuni sus cu duimul... La împărțit, ajutat de fratele Vasile. La ora 6 (p.m.) spovedit la bateria III/ ... /.

27 iunie. Marți. Sculat de dimineață. La ora 7, am început a împărți pe cei de la bat. III. S-a întrerupt puțin, spre a face cu fratele Vasile parastas pentru rudele moarte ale Col. Rujinski de la divizie, care a fost de față... Ne pregătim de pornire sus, pentru ora 2 p.m., când plecăm... Cu Goie spre tranșee, pe jos. Ajungem pe la 5. Îi găsim pe pârâul lui Andrei, în fața Mărăștilor. Bubuie tunul nostru

din când în când ... Cu subl. Năstase am vizitat tranșeele din dreptul lor. Se văd perfect tranșeele inamice de lângă Mărăști. Rețele de sârmă lângă sat. Seara, masa la Stroescu. Pe lângă foc, soldații lui ne-au distrat cu cântece. La 10.30, ne-am culcat împreună, sub cerul liber, pe iarbă. O noapte frumoasă. Ostenit, nu știu când s-a făcut ziuă.

28 iunie. Miercuri. Soarele de dimineață ne-ncălzește și se usucă roua de pe noi. Aeroplanele noastre și inamice cercetează frontul. Primate cu împușcături de artilerie. Focuri rari de tot de pic-pac nemțesc. Au început bubuiturile tunurilor rari, dar bine. Cad în Mărăști și în tranșee. Ai noștri lucrează la bordeie pentru posturi de prim ajutor și cancelarie ... Vizitat tranșeele. Se vede perfect unde se sparg obuzele noastre în Mărăști, din care două chiar în rețelele de sârmă. În tranșeele pentru observatori ... O însuflețire mare între soldați, când m-au văzut ... După masă mi-am ales un loc sub un cireș sălbatic de lângă pârâu – de unde se vede perfect în marginea satului Mărăști. Sub un păr din apropiere, 3 morminte cu câte o cruce. Pe una stau scrise numele: Sold. Ciobanu Ion, mort în ziua de 28.1.1917 ... Ostașii, în marginea pârâului, despuiați, își spală rufele. Proiectilele fluieră pe deasupra, producând zgomot puternic la spargere. Nu-i liniștește pe nemți acest lucru. De ce le e frică tot nu scapă. De sub cireșul meu se vede unde cad proiectilele, aruncând pământul în sus și, după cât se observă, apar și sfărâmături din rețelele de sârmă. Deși în regulamentul noii ordini de bătaie se prevede a sta la trenul de luptă, am venit la tranșee cu trupa ... Bordeiul de lângă tranșee, aproape de pârâu, ales drept loc pentru odihna mea și a lui Stroescu... Mâncăm afară în ploaie.

29 iunie. Joi. Toată noaptea a plouat ca toamna, ploaie fără vânt și deasă ca ceața ... în bordei noroi ca și afară. Soldații, uzi până la piele. Tremură cu clănțănit. Așa pe picături și în noroi am spovedit și împărțășit, în bordei. Mulți soldați de pretutindenii au rămas de nu văd bine, cu ose-bire noaptea, din pricina boalelor suferite: tifos exantematic și recurent. Toată ziua a plouat cu mici întreruperi. Mult rabdă și îndură bieții ostași! Plini până-n creștet de noroi, muncesc așa pe ploaie la lucrările cerute urgent. Mâncarea-i proastă, pâinea plouată! Vai de lume/ La noi în bordei tot mereu cură. E mizerabil și amărât! Nevoie mare pe toți! ...

2 iulie. Duminică. Slujbă la mănăstire, în sobor cu frații Vasile, Călin, Damaschin și preotul Grigore Lebedev, rus. Corul rus a dat răspunsurile în rusește, când venea rândul părintelui Grigore. Avea vase sfinte foarte frumoase, de argint aurit; de asemenea odăjdii și procovețe lucrate de preoteasa lui. E simpatic și apropiabil.

3 iulie. Luni. / ... / De cu seară, sosind un detașament de recruți la noi, s-a făcut distribuirea lor, acum, pe la companii. Am luat înțeleles cu D. Lt. col. Calotescu să-i spoveduiesc și să-i împărțășesc. Puțin bombardament de artilerie ... La ora 6.30 spoveduit la detașament, pe ostașii rămași de prin batalioane din trecut și ofițerii.

Descrierea luptelor de la Mărăști:

16 iulie. Duminică. (...) Cu Domnul Căp. (Bărbulescu) spre Mărăști. Vasile a rămas. E prăfărie pe drum. Pășim cu drag pe pământul stăpănit de nemți. Un convoi de 181 nemți. Se așteaptă alți vreo 400. Se predau în mase. Un adevărat dezastru în Mărăști. Casele prăpădite, arse. Pământul găurit de ghiulelele noastre. A fost un bombardament năprasnic. Rețele de sârmă distruse; tranșeele și întăriturile (citadele) răsturnate. Sumedenie dintre ei și-au găsit moartea în tranșee. Pe sub casele oamenilor ascunzători subterane la câte 7-8 m adâncime. Lucrări de întărire cum nu s-a mai văzut. Podite cu blăni (scânduri), pardosite și câte 3-4 m pământ deasupra. Nu e aproape palmă de pământ nebombardată, găurită. Bombardamentul a durat de la 8 (Sâmbătă) noaptea, ora 24, până la 11 (Marți) dimineața, când a pornit trupa la atac. Regimentul nostru și cu 2 Vânători, acte de vitejie nemai-pomenite. Subl. Tane de la mitraliere mort de un glonte, lovit în inimă. A fost găsit cu gura înfiptă într-un fag. Morți și răniți puțini. Populația retrasă la Vizantea Mănăstirească se reîntorsese. Jale era văzându-i cum stau triști, privind la dezastrul caselor lor. Geamuri nu existau la case,

luate de ei (nemții) și întrebuințate la adăposturile făcute. Acoperișuri găurite și aruncate departe de locul lor. Un pustiu total. Surprinși de bombardament, când au pornit ai noștri la atac, au fugit nebunește, lăsând totul în părăsire: muniții, tunuri, mitraliere etc. intacte. S-au luat numai de ai noștri (Div. 3-a) peste 30 de tunuri. Unele aduse noi nouțe și neîntrebuințate; altele cu obuzele și șrapnelele în ele. Ba încă s-a uzat chiar de tunurile lor, când le-au luat ai noștri, întorcând țevile spre ei. S-au găsit nemți omorâți cu baioneta. În dreptul Mărășestilor și la câmpuri, numai nemți ... Regimentul 5 Landver a fost capturat în întregime, cu comandant cu tot, care n-a mai vrut să mai plece căci: „fără regiment ce avea să spună superiorilor?”. Veniseră de 4-5 zile - cu 4 zile înainte de ignat. N-au putut să se mai retragă, tăindu-li-se retragerea spre Câmpuri. Se povestesc multe. Munițiile străine se pot încărcă - zice-se - până la 100 care, numai în aceste părți. Numai ce s-a găsit la Gogoi. E ceva surprinzător. Morții lor și-ai noștri de-abia acum s-au îngropat. Intraseră în putrefacție. Seara un bombardament grozav spre Mănăstirea Cașin și un vuiet asurzitor de arme și mitraliere, cu rachete de la nemți. A încetat pe la 10.30, după câteva rachete roșii, ceea ce denotă părăsirea pozițiilor. Peste noapte a mai plouat.

17 iulie. Luni. La ora 8 plecat spre Câmpuri, după informațiunea că regimentul merge cu 2 batalioane (1 și 2) spre Mănăstirea Cașin - iar bat. 3 spre Vizantea. Trenul regimentar în Gogoi. Pe jos, cu Căp. Bărbulescu. În Câmpuri, unde șezuseră nemții cu 2 brigăzi ale lor și una ungurească, făcuseră lucrări de gospodărie, grădinărie și administrație nemțească ... C-un automobil, până la podul ce este la capătul șoselei spre Cașin. Fire telefonice multe d-ale lor, rupte, tunuri lăsate. Peste 200 de prizonieri în Câmpuri. Biserica d-aici intactă. Au folosit-o și ei pentru slujbe, iar în jur, cimitir pentru morți. Celelalte, transformate în grajduri, luându-li-se și geamurile în scopul de a le pune la adăposturile lor. Populația maltratată, pusă la munci grele și ținută nemâncată. Multe femei luate cu ei în retragere. Fetele și băieții luați la lucrul șoselelor spre Soveja; se spune că i-ar fi împușcat, ori trecut dincolo. Dintre ei (nemți) s-au predat de bunăvoie, ascunzându-se prin case. Pometurile neatinsse, căci era pedepsit cine mânca poame crude. Grădini de zarzavat. Toate adăposturile lor de blană (scânduri) și bine lucrate. Tranșee pe cînste. Prin Gura Văii, spre Cașin, prin munți. Pe valea Haloșului (pârâu) ... La ora 5.30 ajungem în satul M-tirea Cașin, situat în dreapta. Tragem la o biată femeie ... Seara, ca masă, câte un ou și câte o strachină de lapte cu mămăligă: 1,50 lei litrul de lapte (Colosal).

Dormim buștean. Nemții dincolo de Măgura Cașinului (...).

19 iulie. Miercuri. La ora 5, conform do-
rinții Lt. Stroiescu, s-a săvârșit sfințirea apei,
la compania de mitraliere ce comandă el.
Măine, fiind Sf. Ilie, am luat înțeles cu D. Lt. Col.
Calotescu să pregătesc o închipuită capelă,
pentru slujba Sfintei Liturghii. Cu pionierii de
la regiment, începutul lucrului ... A ieșit bine.
Învelitoarea și pereții înverziți cu crengi de
stejar și fag, în lipsă de brad. O biserică minu-
nată, botezată „Capela Regim. Argeș Nr. 4, 1917
Iulie 20”, scrise pe o placardă bătută înlăun-
tru. Cu uși împărătești și laterale; în lipsa icoa-
nelor împărătești s-a pus câte o cruce făcută
din lemn. Admirată capela de toți. Așezată în-
tr-un loc astfel ca trupa să nu fie văzută de
sub arbori. Mi s-au adus obiectele bisericesti.
Batalionul I plecat pe poziție, lângă înălțimea
„Măgura Cașinului”. Rămas numai Bat. II.

20 iulie. Joi. Sărbătoarea Sf. Ilie. La ora 8, a
început slujba. Au asistat: ofițerii, trupa bat. II și
Lt. Col. Atanasiu. Un serviciu urmat de o cuvântare
și parastas pentru soldații noștri morți în ofensi-
va recentă. Apoi, s-a cetit trupeii ordinul de zi pe
armată al Gen. Averescu, prin care mulțumește
ostașilor de felul cum s-au purtat în aceste lupte.
Cuvântul meu a fost despre însemnătatea rugă-
ciunii, dezvoltând citatul: „Rugăciunea credinții
mântuie pe cel ce-o face cu inimă curată”.

21 iulie. Vineri. ... Aeroplanelor și din o par-
te și din alta își fac recunoașterile obișnuite.
Nemții, care tăcuseră de vreo două zile, au înce-
put de azi să azvârle proiectile pe această vale,
la vreo 300 de m, departe de noi. Între soldați
s-a ivit dizenteria, din pricina hranei, a apei și
căldurii grozave. Ca hrană pentru trupă: păsat
și fasole. Apă de băut din pârâu. ... Sosesc bran-
cardierii de la bat. I de pe poziție cu 2 răniți de

obuz. ... A fost și un mort. Și aici ne dădurăm
tributul. Nu ne slăbesc nemții. La noapte se
schimbă bat. I cu 10 Putna. Măine noapte, vom
pleca la div. noastră ... A fost un bombardament
strașnic în dreptul bat. I pe poziție.

22 iulie. Duminică. Pe drum spre divizia
noastră. Din deal, pe jos, cu Goie spre Gura
Văii... Lt. Col. Calotescu, cu Charet și Bădărău
spre divizia la Vizantea Răzeșească ... Vizitez
biserica din sat. E de lemn, fără ferestre, de-
vastată cu desăvârșire. Nimic nu mai e în ea.
Sf. Masă goală. Candele lipsă. În spatele bi-
sericii, spre dreapta, mormântul lui Moș Ion
Roată, cu o cruce de piatră purtând inscripția:
„Aici odihnește Moș Ion Roată, deputatul țără-
nimii în divanurile Ad-hoc, din 1857. Decedat la
22 Febr. 1882. În etate de 76 ani. Această cruce
s-a ridicat spre veșnică amintire în anul 1909.
Țăranii din Câmpuri”. Jos, N. Golios. Focșani. În
biserica e o placardă de piatră cu inscripția:
„Spre veșnică pomenire lui Moș Ion Roată,
căci ne-a arătat calea mântuirii din nevoi”.

24 ianuarie 1909. Țăranii din Vizantei.
Clopotul bisericii a fost luat și dus sus, la tu-
nuri, ca să anunțe cu el ... Îi blestemă cu foc
populația. Li s-a luat tot ce aveau prin case.
Aici a fost ca birău (primar) un netrebnic, zbir
al bieții populații nevoiașe și nenorocite. A
fost încătușat de ai noștri. Bietului preot din
Câmpuri - un bătrân - astă iarnă, întâlnin-
du-l pe șosea, i-au luat cizmele din picioare.
Singură biserică din Câmpuri nefeuțită, căci
le servea lor de lăcaș de îngropat morții și de
slujit preotului catolic.

25 iulie. Marți. La ora 3 noaptea, batalioa-
nele au plecat spre poziție. Oprite în pădurea
din dreapta de pe dealul Secăturile, pe Pârâu ...
Prin Găuri ... Bisericile din Găuri jefuite de nemți,
locuri de groază. Preotului i-au luat tot ce avea.

27 iulie. Joi. Ziua Sf. Pantelimon, făcătorul
de minuni. O minune a fost și pentru noi, cum
nemții înaintaseră la Mărășești până dincolo
de Siret, dar printr-o învăluire dibace a arma-
telor noastre a fost un măcel nemaipomenit,
capturând 7.000 prizonieri și tunuri sumă. Au
fost gonțiți nu glumă. Să știe și ei ce e româ-
nul. Vroiau să ne taie retragerea, dar au căzut
ei în capcană. Se zice că a căzut și Tarnița în
măinile noastre. Bucurie mare pe toți. Spiritele
liniștite și-nviorate. D-abia a plecat Bădărău,
și artileria inamică a prins sub focuri o com-
panie de mitralieri din 22 (reg.), ce urca pe
drumul dinspre Topești, pe coasta dealului
Teiuș. I-a pisat săracii. Fugeau caii și oame-
nii în toate părțile. ... După masă, cu Trandafir
spre Topești. Aici am întâlnit un bătrân de 99
de ani, cel mai în vârstă din comună, care ne-a
istorisit de felul urât cum s-au purtat nemții
cu populația. Că primarul pus de ei, care e și
acum, bătea și schingiuia populația, luându-le
tot ce aveau în casă, s-au pitit ... De la biserică
clopotul e luat ... D-aici la Bârsești. Trecem po-
dul peste Putna. În Bârsești cercetăm primă-
ria, școala și biserică. Aceasta, tot din lemn.
Casa preotului frumoasă și bine întreținută ...
La el de toate. La sărăcime nimic. Nu-i face
cinste ... Aici, am găsit pe pr. Negulescu de la
17 Mehedinți, al cărui regiment e pe poziție, în
dreptul satului.

28 iulie. Vineri. ... S-a înmormântat un os-
taș din Comp. 11, împușcat în gură; ieșit glonțul
prin ceafă ... Groapa făcută în dreptul stâniei de
lângă drumul ce traversează pârâul Poienița
spre dealul Cerdacului... Numele soldatului
mort: Stoica Ion, Cont. 904 ... Nenorocții cărora
le-au ars casele sunt fugiți pe la căsoaiele de
pe dealuri cu ce au putut. Mulți fără nimic, doar
cu ce au pe ei. Ca mâncare, ce pot căpăta de

MEMORII

pe la ostași, câte o bucatăică de pâine. Copiii mici pribegesc din loc în loc, din ostaș în ostaș, după câte o bucatăică de pâine. E de plâns. De la părintele Nicoară am aflat că nemții s-ar fi plâns de sărăcia ce există la ei în țară. Anul acesta e o lipsă și o secetă cum n-a mai fost de la 1848. Mor de foame. În orașele mari e revoluție. Mulți dintre ostașii lor de pe front au spus că preferă moartea ori prizonieratul, decât să se mai întoarcă înapoi, pentru că n-au la ce. Bolile i-au decimat complectamente în țară ...

31 iulie. Luni. S-a încetat orice lucru și corvezi, ca trupa să fie gata de plecare ... Primim ordin ca, la ora 11 (23) noaptea, să înceapă retragerea ... Și a început scurgerea pe drumul nemților din Topești spre Piscuri, pe Valea Pâraielor, Vizantea Răzășească, pe drumul din sat spre dealul Munteanului, unde e sectorul nostru. Noapte senină, fără lună. Mergem un drum de 7 ore cu suișuri și coborâșuri ciudate ... Eu, tot drumul pe jos. În cale, întâlnim nenorociți de săteni din Topești și Bârșești cu care încărcate, alții pe jos, cu poveri în spinare; vite, copii mici, căței, porci, fugind de teama înamicului. E o jale. Plânsul copiilor mici, zbirerul vitelor, hăuitul oamenilor ce-ndeamă carele cu greutate și îți inspiră milă. Blestemele femeilor unite cu închinări te înfioară. Te gândești ...! Unde se duc? Ce soartă-i așteaptă? Care-i vina lor de-a-n-dura atâta? Părăsesc case, avuturi mai mult sau mai puțin bune, după puteri, numai să scape cu viață de cruzimea vrăjmașului ...! Instinctul de conservare mai presus de toate. Bătrânii, înălbiți și gârbovi, nevoiți a urma drumul pribegiei, ca să scape cinstea copilelor și-a femeilor pioase. E mare durere sufletească în toți. Timpuri vitrege de bejenie! Măntreb: Ce sunt vinovați ei și vitele? Așa e războiul, distrugător a tot. Cărduri de vite, care urmate de femei, bătrâni, bătrâne și copii, merg pe drum zbierând și suflând din greu. Fără hrană, adăpost și ajutor. Se duc în necunoscut ... Trupa a ajuns în bună rânduială la locul hotărât. Inamicul n-a observat mișcarea și nu s-a schimbat nici un foc de armă, așa că și patrulele lăsate au sosit intacte. S-au observat câteva rachete la dreapta și la stânga, dar nici-o împușcătură.

1 august. Marți. Ora 6 fără 15 m. Pe dealul Munteanului ... Sectorul se-ntinde din șoseaua ce leagă Câmpurile de Vizantea Minăstirească, pe unde am trecut când veneam de la Cașin și până la cota 490 ... Toți oboșiți de drum, nedormiți, cu fețele schimbate ... S-au distrus podurile de pe șoseaua Vizantiilor. În satul Roșculești, din fața postului de comandă, nimic, pustiu. Nu se aude absolut nimic. Pe șosea trec, în nori de praf: trupă, cirezi de vite, turme de oi, care cu refugiați ... La dreapta, spre Tg. Ocna, un bombardament infernal, început de pe la 1 (13), continuând până

seara. Vești urâte și de tristețe. Panciul în flăcări. Se vede în direcția aceea un fum până la cer. Acolo, au spart frontul, iar rușii ce ocupau poziția s-au predat în masă. De asemenea și sus, la Tg. Ocna. Nemții dau lovitura numai unde sunt rușii, fiind siguri de izbândă; că ei nu vor să mai lupte. Ce ne aduse 1 August 1917? – întristare și descurajare ...

2 august. Miercuri. A venit Florian, care ne aduce știri bunicele. Am vizitat poziția comp. 10 și 11. De aci se observă strecurările înamicului pe șoseaua ce leagă Găurile cu Secăturile ... Vestea că Tg. Ocna n-a căzut... Comunicatul de ieri anunță victorii după lupte crâncene, cum nu s-a mai văzut, de la începutul războiului, înspre Mărășești. Aici la noi liniște ... Seara, un bombardament îngrozitor spre dreapta, în depărta-re. A continuat noaptea până la ziuă.

4 august. Vineri... Prin satul Roșculești (lângă Mărășți). Totul pus-tiu. În Câmpuri, preotul a rămas cu câțiva bătrâni și femei. Biserica de aci, cum n-am văzut o alta devastată. Nu mai există în ea absolut nimic.

Mărășești. 5 august. Sâmbătă. Toată noaptea a picurat ploaie mă-runtă. Și ziua, din când în când. E frig. Se simte de toamnă... Câteva bubuituri de tun în depărtare. Vestea f. bună prin divizie: că nemții au mâncat, spre Mărășești, zilele trecute, o bătaie cum nu s-a mai pome-nit. Mormane întregi de cadavre acoperă câmpul. Mai rău ca la Verdun. Din fiecare regiment, din cele 8 divizii care au luptat, dacă au rămas câte 300 de oameni. A fost ceva îngrozitor. Și ei s-au speriat, așa că o divizie ungurească, nevoind de spaimă să mai intre în atac, a fost mâ-nată dinapoi cu mitraliere și tunuri distrugând-o complet. Se lucrează încet și bine. Pe ai noștri nimic nu-i clintea din loc. Zid puternic de ne-străbătut au făcut față și au răpus 8 divizii vrăjmașe ...Pe poziție, trupa lucrează la rețele și șanțuri. Hrana li se dă mai bună: carne, fasole, griș, unt. Boli molipsitoare lipsesc. Un soldat de la mitralieră mort de obuze.

6 august. Duminică. Ziua „Schimbării la față”. Se va schimba și situa-ția noastră? Probabil. Nu s-a putut face „Liturghie”, fiindcă bisericile sunt devastate, afară de Câmpuri, care e la depărtare de 6 km. Cu toate astea, am oficiat „Aghiazma”, aici, la postul de comandă. Bate vântul strașnic. Ordin că drapelul regimentului e decorat cu „Mihai Viteazul” din lupta de la Mărășți. Dl. Col. a mulțumit brigăzii ... S-a înmormântat după amiază solda-tul bucătar de la mitraliere, Dănaș Radu, din comuna Broșteni, jud. Argeș. Înduioșătoare înmormântare, căci a fost și fratele său tot din acest regi-ment, comp. 11. După slujbă l-a sărutat pe față și pe mână, apoi s-a pornit p-un plâns ... Un alt frate, de la roșiori, tot mort ... Spun că nemții au luat clopetele de la biserici, ceea ce se adevărește din cele constatate și pe aici.

9 august. Miercuri. La ora 10, oficiat „Aghiazma” la Comp. 11 a lui V. Tomescu, care e în rezervă la bat. III ... Li s-a cetit de comandantul lor ordinul de zi al brigăzii, cu felicitarea pentru decorarea drapelului cu „Mihai Viteazul” cl. III-a ...

12 august. Sâmbătă... Sus, la bat. III, ca să construim o a doua capelă, nouă.

13 august. Duminică. Deși sărbătoare, s-a lucrat toată ziua la capelă... Toată ziua a fost liniște pe front.

14 august. Luni. ... Lucrul la capelă. Seara am terminat-o. A ieșit de minune. Face admirația tuturor ...

15 august. Marți. Se-implinește un an de război nenorocos pentru noi, din multe puncte de vedere. Am oficiat „sf. Liturghie” sus, la capela lucrată de mine... Un nou bombardament asupra pozițiilor românești. Am plecat să văd și eu, la fața locului, dezastrul ... Din tranșee, se vedea cu ochii liberi câmpul deschis, semănat cu morți și răniți. Nu puteau fi mișcați din loc, că-i culca la pământ glonțul vrăjmaș ...

16 august. Miercuri. O odihnă neodihnă îi pot zice. De dimineață ... s-au înmormântat soldații ce s-au putut aduce în spatele tranșeelor. Sunt 11 la număr. Ceilalți: parte au fost îngropați de nemți, parte îngropați azi dimineață. Foarte rău mutilați ... Au fost puși într-o groapă comună, așa cum erau îmbrăcați. Ca prin minune am scăpat de un proiectil ce a căzut lângă mine și Trandafir, ca la 10 metri, fără să explodeze. După amiază, înmormântarea subl. Vasilescu Ioan, din comuna Vișina-Vlașca-sus, unde sunt și alți trei soldați. Am ținut o cuvântare. Pierderile zilei de ieri sunt enorme. În total 128. Morți 40. Restul, răniți, dispăruți.

19 august. Vineri. Nemții bombardează Răcoasa cu proiectile de 105 și 77. Case și

podul ard ... Noaptea rachetele luminează ca stelele. Le e teamă nemților. N-au să scape ...

20 august. Duminică. S-au trimis doi agenți să aducă știri de la bat. III.

21 august. Luni. Pe la 3 și jumătate au venit agenții, cari au spus că n-au dat de batalion, că e aproape complectamente distrus, că avem ofițeri morți și răniți. O mare îngrijorare ... Trimițându-se doi agenți la bat. III, am plecat și eu cu ei, călare pe calul domnului maior doctor. Pe la 10, am ajuns unde este postul de comandă al regimentului 30. Bombardament năprasnic de artilerie. Vuiesc văile. Mi-a fost imposibil să mă urc sus, pe Dealul Porcului, unde mai sunt rămășițele batalionului, sub comanda slt. Cartoian. Slt. Preotu Gheorghe de la mitralieră mort. Peste 90 răniți, 18 morți și 32 soldați de care nu se știe. Din batalion dacă au rămas 150 soldați. Ceilalți risipiți și scoși din luptă. Maior Acrivescu înnebunit și 3 soldați la fel. Văile sunt pline de morți și răniți. Și la ei câmpul e semănat (cu morți și răniți). Cum mi s-a spus, a fost ieri o jale. Stat de vorbă cu păr. Bărbulescu de la 30, care mi-a istorisit multe. Sunt 7 zile de când în continuu stau în luptă; când atacă, când contra-atacă și unii și alții ... A avut și reg. 30 pierderi multe ... Am adus aceste vești la regiment Colonelului ...

22 august. Marți. ... în sectorul nostru, ca să nu se zică liniște, nemții au tras vreo 30 de proiectile (...).

25 august. Vineri ... Noaptea s-a dezlănțuit un bombardament de artilerie infernal, spre stânga, probabil Panciu-Mărășești, ori Muncel.

26 august. Sâmbătă. Lt. Jean Dumitriu a venit de dimineață spre a se duce pe frontul brigăzii începând de la noi. Mi-a adus știrea de înaintare (căpitan asimilat) pe 15 august. Sunt bucuros. E o satisfacție sufletească ...

27 august. Duminică. A sosit ordinul brigăzii pentru înaintarea mea. La ora 10, s-a oficiat parastas sus la capelă pentru ostașii morți de la 11 iulie încoace. Au fost de față câte un ofițer de batalion și 4 soldați de companie ...

28 august. Luni. (...) Aproape anul de când nu am văzut copiii. Mă doare inima când mă gândesc la ei: ce or fi făcând micuții, fără sprijinul și ajutorul meu, în aste vremi de grea opreliște? De mult și-or fi uitat de iubitul lor tată ...! S-or fi socotind că nu mai sunt în viață, cum și mie îmi năpădesc mintea adesea astfel de gânduri. Singurul întăritor și izvor al nădejdiei, ce-mi spulberă aceste stări, este gândul la Dumnezeu. Lui mă rog totdeauna pentru sănătatea lor și a mea ...

Ofensiva începută și bătăliile avute ne-au ridicat în fața întregii lumi, de ne admiră până și vrăjmașii. Și de va fi nevoie, tot ne vom mai face datoria, până la unul. Ne simțim încă (în stare) și ne putem avânta și mai mult. Dumnezeu se va îndura și de fiii acestei țări, care-L iubesc ...

30 august. Miercuri. (...) De dimineață și după amiază am fost în Mărăști și Răcoasa, pentru spoveduit și împărtășit.

31 august. Joi ... Foarte puțin bombardament în depărtare, pe front. Vreme frumoasă. Hrană proastă la trupă: sămânță de floarea soarelui măcinată și păsat ...

1 septembrie. Vineri. (...) De dimineață la ora 8, am oficiat „Sfințirea apei” la postul de comandă al regim., iar pe la ora 10, la bat. II, unde până la 12.30 am botezat toate companiile bat. II, bordeiele și prin tranșee.

3 septembrie. Duminică. Sculat până-n ziuă ca să plec la bat. II. La ora 7 pornit. E frig de-ngheață mâinile ... La ora 9, acolo. Parastas la mormântul Lt. Preotu Gheorghe.

E-normântat cu încă 2 soldați din reg. 30 Muscel, iar alături, alt mormânt cu 3 soldați, tot de la reg. 30. Sfeștania am oficiat-o în adăpostul Căp. Bărbulescu, căci aeroplanelor inamice își făceau de cap pe deasupra ... După slujbă, am botezat pe soldații noștri în tranșee, la depărtare de 40 m de nemți.

17 septembrie. Duminică... Am făcut un parastas la eșalonul mitralierii lui Dobrinescu, pentru Tane Călin și Dumitrescu D. căroro ofițerii și camarazii le-au făcut două cruci frumoase, spre a fi puse la mormintele lor ...

18 septembrie. Luni. (...) În dreptul Comp. 3, s-a găsit la rețelele noastre o scrisoare în franțuzește și nemțește, cum și un teanc de jurnale „Gazeta Bucureștilor” și altul bulgăresc. Câte mijloace întrebunțează inamicii în acțiunea lor infamă.

21 septembrie. Joi. (...) Nemții iarăși au trimis jurnale ca-n trecut ... O duc rău soldații cu mâncarea.

22 septembrie. Vineri. (...) După amiază, D. Ministru Mișu Cantacuzino, însoțit de Gl. Văleanu de la corpul de armată și alții, în două automobile, au venit pe la 4 p.m. dinspre Răcoasa ... Și dușmanii ne laudă. Și cu drept cuvânt. Știau ei mai dinainte că noi suntem o forță, cu care nu se joacă așa, cu una cu două. Acum s-au încredințat și mai mult că românul, dacă are material suficient și dacă e învățat cum să-l întrebunțeze cu folos, nu se dă îndărăt nici mort. De era de la început așa cum e acum, nici picior de strein nu călca pe scumpul nostru pământ. Deși în ceasul al 9-lea ne-am deșteptat, dar tot e bine, ... căci am dovedit din prisos că-n adevăr, în vinele noastre curge sânge de viteaz, din vremea lui Mihai și Ștefan. Românul e priceput în toate și-nvățat cu de toate. Și-apoi când e vorba de luptă, nici dracul nu-l întrece. Bun și statornic pușcaș, în vreme de război, numai să aibă și alte mijloace.

23 septembrie. Sâmbătă. (...) Zboară gândul în depărtări ... Pe dinainte mi se prezintă tabloul familiar. Nu-i văd decât în minte. Mi se tot pare că lipsesc din număr ... Nu pot să le fiu de ajutor cu nimic! ... Mereu tresar la un strigăt de „tată!”. Ies afară, nu văd pe nimeni ..., doar aceleași chipuri ale soldaților cu fața brăzdată de durere și mizerie! ... I-aș chema lângă mine pe rând: Onel, Naică, Petrică, Costică, Ecaterină, să-i sărut, să mă desfățez cu ei, dar nu sunt! ... Aș întreba: Ce-ai gătit azi Paraschivo? Ori: Ce mai facem azi mamă? Dar pe cine? ... Oh, Doamne! Dă-mi putere și sănătate ca numai o zi să respir liber între iubiții mei! Toate însă pentru țară ...

29 septembrie. Vineri... S-a găsit un teanc de manifeste la bat. I, probabil aduse de neamțul rănit și prins.

2 octombrie. Luni. La ora 10, sfeștanie la bat. I și III ... Cu prilejul acesta, fiind și comp. 3-a scoasă de pe front, am vorbit în termeni călduroși soldaților.

8 octombrie. Duminică... Acum un an eram acasă în familie. Prin ordin de operație, divizia face cunoscut, după declarațiile prizonierului, alsacian de origină, ce a trecut de bunăvoie la noi, că din ordinul Kaizerului se pregătește o lovitură la Dealul Porcului, cota 355, ... ca punct principal pentru un observator pe Valea Sușitei. Au acolo 100 mortiere de tranșee și au să aducă și aruncătoare de flăcări, incendiar. Kaizerul a fost și pe acest front, la Colacu. Vom vedea ce reușesc ...

9 octombrie. Luni ... La Iași, se petrece ca-n vremurile bune ... Ofițeri mulți fără rost. Numai la cartier sunt peste 400 ... în viața noastră socială se vor îndrepta apucăturile vechi de înșelătorie, fugă de datorie, minciună și lingușire?

14 octombrie. Sâmbătă. Vinerea mare. Cuvioasa Paraschiva. Ziua numelui prea iubitei mele soții ...! Depărtat de ea ... Doar atât pot, să rog pe milostivul Dumnezeu s-o ție sănătoasă, ca să poată îngriji de micile vlăstare, până la venirea mea între ei a sprijinitorului lor „tată”.

22 octombrie. Duminică. Slujba Sf. Liturghii cu parastas, sus la capelă.

26 octombrie. Joi ... La capelă, slujbă, fiind Sf. Dumitru. Au asistat mulți soldați. Rugăciunile noastre se îngânau cu bubuitul tunului inamic, ce lovea pe front. Multe din proiectilele trec în depărtare spre Mărăști ...

27 octombrie. Vineri ... Dorul d-acasă m-a făcut să scriu, conform unor instrucțiuni ale „Crucii Roșii”, prin „Societatea Internațională a Crucii Roșii, Geneva”.

30 octombrie. Luni ... Fierbere mare în Rusia. Revoltă la Petrograd... Soldații (ruși) nu vor să mai primească îmbrăcăminte de iarnă pe motiv: „că nu mai luptă, că vor pace”. Mai făcui azi o scrisoare lui socru-meu, în teritoriul ocupat.

2 noiembrie. Joi... Afară de câteva bubuituri de tun, încolo liniște... S-a îmbunătățit simțitor hrana trupei: de 6 ori pe săptămână carne. La aceasta se adaugă și curățenia cu baia ce avem, unică în felul ei, poate, pe-ntreaga armată. Soldații, la o săptămână, să facă baie. Păduchierismul a pierit cu desăvârșire ... Așa îngrijire are să ne scape de multe boale ...

3 noiembrie. Vineri (...). În Iași e mizerie cu alimentația, îmbrăcăminte și adăpostirea, cu osebire pentru bieții refugiați ... Au început să sosească trenuri cu provizii și îmbrăcăminte pentru armată și civili din Anglia și America. Cuprinsul scrisorii către soție e următorul: ...

10 noiembrie. Vineri. Timp frumos și bine. Am început strămutarea capelei jos, la infirmerie ...

16 noiembrie. Joi. Lucrăm la capelă ...

17 noiembrie. Vineri. Splendidă vreme. Puțin bubuit de tun. Se lucrează la capelă.

18 noiembrie. Sâmbătă. Frumos și bine ... Eu la biserică din Răcoasa (de pe Alba), ca să caut ceva icoane pentru capelă. Găsit. Deseară, vizita Gl. Văleanu ...

19 noiembrie. Duminică. Slujbă la capelă, unde au venit soldații mulți ...

21 noiembrie. Marți ... Situația noastră e din cele mai critică.

22 noiembrie. Miercuri. La ora 3 din noaptea s-au primit prin telefon ordinele:

1) Comanda armației se încredințează Șefului de Stat Major, General Prezan și

2) Ordin prin care se declară armistițiul cu începere de la ora 8, încetând ostilitățile ... Evenimente neașteptate ... Situația-i destul de critică ... Cum se vede, războiul e pe sfârșite. Pace în cer și liniște pe pământ ...

23 noiembrie. Joi. Soare și frumos cu ger strașnic. Liniște desăvârșită ca-n timp de pace.

26 noiembrie. Duminică. Frumos. Liniște. Se zice că armistițiul durează până la 4 decembrie. Știri că între condițiunile de pace puse de germani pentru noi, ca contribuțiuni de război: exploatarea pe timp de 10 ani a terenurilor petrolifere și căilor de comunicații; vânzarea produselor noastre numai lor, în timp de 10 ani. La Iași, se petrece pe capete. Prin raport, am cerut începerea unei serii de conferințe pe companii ...

27 noiembrie. Luni. La ora 10, la Comp. I, II și V mitr. am dezvoltat conferința: „Despre iubirea de țară”.

28 noiembrie. Marți. La comp. III le-am vorbit despre: „Să ne păstrăm legea”.

29 noiembrie. Miercuri. Dus la comp.V-a, am vorbit despre „Supunere și ascultare”.

1 decembrie. Vineri. Sfeștanie la comp 5 și 7, din bat. II, fiind în rezervă. Li s-a vorbit despre: „Puterea rugăciunii”.

6 decembrie. Miercuri. Ziua de Sf. Nicolae. Liturghie în capela mea, care a ieșit de minune. Au fost mulți soldați la slujbă, și ofițeri, cu tot gerul strașnic.

14 decembrie. Joi ... Oamenii se vaită de foame, vitele mor pe capete. Prăpăd mare ...! Urmări ale războiului pentru satisfacerea gusturilor celor puternici ... Pe la mine părintele Stoicescu C., de la 28 ... Istorișește mizeriile văzute în țară, la cei mici, și cum la alții, cu fireturi, sfidează pe străzile orașelor pe nenorociții fără bucatăică de pâine, adăpost și căldură.

16 decembrie. Sâmbătă ... Ofițerii din permisie aduc știri, care mai de care neîntemeiate. Mizeria în țară e la culme.

21 decembrie. Joi ... De dimineață, la bat. III, pentru spovedit. Multă evlavie și credință în sufletele bieților oameni, sătui de atâta mizerie și suferință. Din gurile tuturor, când stau în genunchi, se auzea: „Doamne, Doamne, ajută și ne scapă!”.

23 decembrie. Sâmbătă. Dis de dimineață, ora 7.30 – plecat la bat. I, iar la ora 9 am început a împărtași pe cei de la bat. I și restul din bat. II. Un ger așa de năprasnic, încât îngheață vinul în Sfântul potir. De mine nici nu mai vorbesc ... O deosebită plăcere ne-au făcut colindătorii – câțiva soldați din comp. 3-a – care au cântat și urat, iar noi i-am cinstit cu țuică. Obiceiuri frumoase și aducătoare aminte de alte vremuri ...! Și colindătorii mei de acasă – micuți copii – vor îndeplini acest obicei? Inima-mi plânge la acest gând ...

24 decembrie. Duminică. Ajunul Crăciunului... Plecat iarăși de dimineață, că la 9 am început să

împărtașesc la bat. III ... După masă, am distribuit săracilor noștri, Moș Alexandru, Ionel și Nicolae – din Gogoi și Răcoasa – din ordin, carne de porc, țuică, vin și zahăr pentru Crăciun, ca să ia și ei parte la bucuria zilei de mâine ...

25 decembrie. Luni. Ziua de Crăciun! ... Au fost mulți ostași la slujbă și cei chemați pentru pomul de Crăciun și ofițerii delegați de pe la companii. Nu au fost numai ei, dar și civilii din Răcoasa și Gogoi, puțini la număr – vreo 7 – câți au avut norocul să fie îngăduiți a sta în zona frontului ... După slujbă, cuvântarea zilei, apoi am trecut la împărtașirea celor rămași ... Pe seară, soldații au venit cu „capra”, după obicei: un om, cu un cap de capră, un mut, o femeie și un turc.

27 decembrie. Miercuri. Liturghie la capelă... Ca de sărbători ... Soldații și populația civilă suferă. Pentru azi, s-a dat soldaților o gamelă de fasole și o jumătate de pâine. Mizeria s-a mărit ... Mi-au spus că singura lor mângâiere sufletească mai sunt eu cu slujbele mele. Întăriți în credință, suferă totul ...

29 decembrie. Vineri ... Tot mai rea lipsa alimentelor. Pentru azi câteva companii n-au pâine, altele numai câte o jumătate și abia din economii, că de la intendență nimic.

30 decembrie. Sâmbătă... A venit Goie din permisie. Aduce știri tot de o pace generală...

31 decembrie. Duminică. Ultima zi a anului 1917. Nor, vreme liniștită și cald. Ca vești din țară: pe lângă sărăcie lucie, bântuie cu furie și bolile ... Ce vremuri am apucat!...

1918

„Nu lăsa soarelui grija să-ți usuce lacrimile pe care le poți șterge singur cu mâna”.

1 ianuarie. Luni. Noaptea Anului Nou, la post de comandă cu combatanții și alți invitați ...

La 8.30, începutul slujbei. Câte 10 soldați și un ofițer de companie, la slujbă. Au fost și puțini civili din Gogoi și Răcoasa... Zi frumoasă, călduroasă.

4 ianuarie. Joi... Ordinea de bătaie a armatei întregi ieșită. Mulți generali căpătuiți la servicii fără rost...!!

6 ianuarie. Sâmbătă. Boboteaza. O zi cum n-am văzut de frumoasă, călduroasă. Liturghia la biserica din Verdea cu Vasile, Călin, Stoicescu și Protopopescu de la 2 V-tori... La ora 10, terminându-se liturghia, cortegiul cu icoane, praporul bisericii, noi, preoții și soldații, am pornit la locul pentru slujba Bobotezei, de pe Sușița, la intersecția șoselei dintre Răcoasa și Varnița, cu drumul de la Verdea, lângă pod. Amenajată o platformă de scânduri de brad și podul împodobit cu arcuri de brad. Pe șosea, înșirate companiile din fiecare regiment, muzica reg. 22 și gradele inferioare ... Delegați - câte 5 - din fiecare companie ... cântăreții cântau troparele bobotezii. Se începe slujba de noi, toți preoții diviziei. A fost ceva înălțător. S-a aruncat „Crucea” în râu, care a fost găsită de doi soldați, pregătiți, primind ca recompensă 200 lei. S-au tras și salve de puști. După slujbă, s-au împărțit de către generali decorațiile ...

7 ianuarie. Duminică. Sf. Ioan. Iarăși o zi splendidă. Liturghie la capelă, unde au luat parte o mare mulțime de soldați și ofițeri.

11 ianuarie. Joi... Cu pacea merge șchiopătând ...

12 ianuarie. Vineri ... Seara, cu automobilul, au sosit Fotin Enescu, Lt. Col. Florescu și alți doi, din comisia de aprovizionare ... Ne-am plâns și noi de multe neajunsuri. De la șoferul automobilului, care e din Olt-Bărcănești - am aflat că Pr. Ștefan Ionescu, de la 3 Olt, a murit a doua zi de Crăciun în spital. A fost rănit în luptele de la Mărășești. I s-a amputat piciorul. S-a infectat și a murit.

14 ianuarie. Duminică. Liturghie de dimineață la capelă. Soldații asistă.

15 ianuarie. Luni. Mizeria se-ntețește ... De trupă nu mai vorbim. De ei nici o grijă. Lor nu le e dat să trăiască bine.

24 ianuarie. Miercuri. Zi de sărbătoare națională: „Unirea Principatelor”. La 10.30, *Tedeum* la capela noastră. Comp. 6-a cu drapelul pentru defilare. După slujbă, comandantul regimentului, în puține cuvinte, arată însemnătatea zilei, urând pentru „România...”. De la divizie, s-a trimis fotografii ca să fotografieze „Troia”. Lucrată numai din mesteacăn, învelită cu șită. Fațada cu o intrare, având două uși, ca ușile împărătești și două ferestre, în care sunt așezate două cruci mici ... Înăuntru este pusă o cruce, lucrată din stejar gros ... plănuită și supravegheată la lucrare de mine. Deasupra crucii este icoana „Sfânta Mahramă”, pictată de Titi Constantinescu ... Trec la serbarea zilei.

28 ianuarie. Duminică. Liturghie, cu Vasile, la biserica din Verdea. După slujbă parastas pentru G-al Tătărăscu Nicolae, asistând și feciorul său, maior Tătărăscu, de la divizia noastră... Aflăm că prim-ministru este GI. Averescu, care și-a format cabinetul din oameni distinși. Suntem pe drumul păcii, care e mai sigură ca oricând. Divizia noastră se va retrage, pe „Valea Rea”. Fel de fel de vești îmbucurătoare, de terminarea războiului cu nemții. Seara primim de la divizie fotografiile cu „troia”.

5 februarie. Luni... Din izvor particular: tratativele preliminare de pace cu nemții le-am fi început la București, fiind duși de la noi Al. Constantinescu, Titulescu, Ferechide și alții. De-ar da Dumnezeu să fie spre bine!! ...

15 februarie. Joi. Împlinindu-se 6 luni de când s-a dat atacul pe „Dealul Calului”, unde Comp. 9 și 10 din bat. III a avut 40 de soldați morți, am oficiat parastas cu colivă lucrată de mine; în satul Prăjoiu, pe locul zis „piața satului”, unde era strâns batalionul ...

17 februarie. Sâmbătă. Primăvară desăvârșită.

18 februarie. Duminică. De dimineață, am pregătit coliva pentru parastasul soldaților morți la Mărăști și Dealul Porcului. La biserică, slujba Utreniei, Acatistul Maicii Domnului și Parastas. Cu batalionul I am pornit pe jos în Valea Rea... După un drum de 8 ore, ajungem în Valea Seacă, de unde se face îmbarcarea în gara Valea Seacă. Un drum accidentat și tare obositor. Un marș cam forțat cu odihnă din 2 în 2 ore. Cât nu se gândesc cei care merg călări la bieții soldați încărcăți cu atâtea greutateți? Și apoi să mai mergi și în pas cadențat, după gornist? Formele și fanfaronadele ne-au mâncat!!! Ca-ntotdeauna ...! Ajunși în sat, încartiruiți într-un loc, mutați noaptea în altu. E o jale ...! Bieții soldați au dormit pe afară - pe lângă foc. Noroc că vremea a fost frumoasă.

25 aprilie. Miercuri. În jurnalul „Arma”, se anunță că „ieri la ora 12 s-a semnat Pacea la București și că imediat va urma demobilizarea armatei și dizolvarea Parlamentului, iar domnii Marghiloman și V. Arion vor sosi la Iași. Condițiile păcii se vor publica ulterior, într-o telegramă comunicată de Corp. II al regimentului, se anunță fericitul eveniment, semnarea păcii, purtând numele de „Pacea de la București”... România intră în neutralitate, urmându-și drepturile constituționale ca-nainte de război. Se vede o bucurie mare între ostași. Nici-o impresie nu mi-a făcut, pentru că ne-am ajuns ținta războiului. Când va veni vremea, atunci, plin de bucurie, voi striga și eu ca dreptul Simeon: „Acum liberează pe robul Tău” ...

Aici se sfârșește partea II-a a „Jurnalului de front”. Urmează „Rugăciunea” și „Cuvânt de felicitare”.

Cuvântul de felicitare a fost conceput pentru ofițerii și comandanții înaintați în grad, pe front, pentru acte de vitejie, cu îndemnul: „Fiți ca și-n trecut, stâlpul puternic și neispătit al neamului ..., ca să câștigăm cele ce am pierdut și să înfăptuim cele ce am dorit d-atâta amar de vreme!”. Cuvânt de stimulare a virtuților războinice specifice și de îmbărbătare spre eroism, definit atât de pregnant în fraza de mai sus. „Amarul de vreme” este un fel de rezumat al istoriei jertfelor, pentru înfăptuirea idealului unității de stat a poporului nostru.

Concluzii

„Jurnalul de front” al Pr. căp. Constantin P. Buzescu, cu subtitlul său din caiet („însemnări din război”) este un document original și parțial al războiului din 1916-1918. Acest „Jurnal” este prezentarea epopeei unui popor care a avut în el resursele necesare ca să se ridice din umilință până la grandoarea eroică, până la puterea de a crea istoria sa proprie și istoria viitoare a urmașilor, până la actul suprem de creare a chipului autentic al poporului nostru, chipul său unit și unic, într-un singur trup al Țării, așa cum și-a creat el însuși morfologia sa de neam, de-a lungul unei istorii zbuciumate și tragice multi-milenare. Războiul din 1916-1918 este actul suprem al împlinirii acestui destin istoric. Biserica și popor au fost unite ca totdeauna, în acest act suprem. În „Jurnal” se menționează numele multor preoți de la diferite regimente, care s-au înfrățit în slujbe, în suferință și în aceeași grijă și răspundere față de Biserică și de poporul credincios, chemat la jertfa supremă, la proba de foc a patriotismului.

Avem în acest „Jurnal” o frescă, în care sunt concentrate descrieri de lupte, peisaje, locali-

tăți, portretizări succinte ale unor conducători de armate sau grade mai mici. Avem aici caracterizări ale luptătorilor din tranșee, ale ofițerilor și soldaților, impresionante descrieri ale mizeriilor și nenorocirilor războiului. Sunt reliefate marile virtuți ale poporului nostru, așa cum avem și deplângerea unor degradări morale ivite ici și colo, sau condamnarea necruțătoare a unor pactizări cu dușmanul, care au mărit suferința populației rămasă sub ocupație.

Operă a unui preot de regiment, „jurnalul” are o împătrită valoare: literar-istorică, religioasă, morală și socială. Sub aspect literar, poate fi socotit o cronică a unei epoci descriptive, pentru că relatează desfășurarea luptelor dintr-o perioadă de timp (1917-1918), cu portretizări succinte ale unor personaje istorice, portretizări colective ale ostașilor luptători pe front, făcute de autor, ca participant și martor ocular, deci absolut veridice și originale. Din punct de vedere bisericesc, „Jurnalul” este, în mod direct, istorisirea activității unui preot de front, justificarea prezenței Bisericii în această epopee unică a poporului nostru românesc, mărturia legăturii dintre Biserică și poporul român, în momentele epocale ale istoriei sale, identitatea dintre năzuințele Patriei și ale Bisericii de totdeauna. Evident, prezența preotului se înscrie ca o prezență dictată de nevoile, duhovnicești ale ostașilor. Rugăciunea, iertarea, sfințirea, liturghia, împărtășitul, au fost mijloacele proprii Bisericii, prin care contribuia permanent la stimularea și exaltarea forțelor sufletești necesare în luptă, la crearea avântului și a ceea ce în limbajul războinic este denumit „spiritul de sacrificiu”, jertfa cu orice preț pentru împlinirea idealului. Este impresionant faptul că Pr. Constantin Buzescu și-a găsit timp să ridice

capele, să înalțe troițe, ca să facă mai sensibilă prezența lui Dumnezeu, a Mântuitorului Hristos, suprema jertfă, în conștiința ostașilor. Parcurgând întreaga arie a regimentului, a diviziei, de la comandanți până la linia de luptă a tranșeelelor, el aducea, prin crucea pe care a purtat-o permanent în mână, speranța și încrederea în victorie. Linia de foc a slujirii sale, era „focul credinții” și al răbdării în suferințe. Într-o cuvântare plină de înflăcărare religioasă și patriotică, sublinia: „Pe lângă credința ce aduce mântuirea, fiecare trebuie să-și mai aibă sufletul împodobit cu altă putere: răbdarea, cu care se înving greutățile și se câștigă dorințele ..., spulberă mizeriile, făcând loc încrederii izbăvitoare ... Cu ele au putut moșii și strămoșii noștri să-și păstreze legea, neamul și țara ...”. Dragostea sa de țară și neam i-au inspirat sentimente și viziuni luminoase, exprimate în forme poetice improvizate, dar pline de sevă religioasă și patriotică, pline de forță convingătoare: „Înainte! Înainte! Cu credința-n Dumnezeu, porniți!”, „Ca neamul, țara și legea să izbăviți!”. În mijlocul soldaților, el purta și iradia o dublă iubire: umană și bisericească, mângâietoare și binefăcătoare. Istorisirea sa are ritmul cinematic și fascinant al războiului și surprinde caracterele oamenilor în manifestarea lor la cea mai înaltă tensiune, fie bună, fie rea. Războiul declanșează energii ascunse, dă pe față suflete eroice sau josnice. Ca preot, le-a înregistrat cu admirație pe cele eroice, dar le-a condamnat fără menajamente pe cele imorale, josnice. Trăind în mijlocul țărănilor, a fost legat trup și suflet de ei, iar această legătură, s-a dovedit mai strânsă în tragedia luptelor. I-a slujit cu durere pe cei morți, i-a îngrijit părintește pe cei răniți și i-a îmbărbătat frățește pe cei ce luptau.

MEMORII

„Jurnalul” este un elogiu adus țăranilor și muncitorilor, care au dat cel mai mare procent de jertfe pentru țară. Atribute ca „săracii”, „bieții soldați” etc. ca și zugerăvirea dureroasă a scenelor luptelor, a câmpurilor de luptă, a soldaților morți, sau condamnarea categorică a acelor ofițeri care manifestau orgoliul de clasă, disprețul față de țărani, sau se dovedeau profitori, „învârtiți”, denotă un spirit critic nealterat în conștiința creștină a preotului și omului Constantin Buzescu, precum și o credință în valorile latente democratice ale țăranimii, nădejdea de viitor a patriei și a înnoirii moravurilor, pe care războiul le făcuse mai rele decât erau înainte. Termenii ca „răspundere”, „răzbunare”, formează reversul acelei afirmații a unui maior, că „nu trebuie să căinăm pe soldați”, formulat categoric ca o datorie de viitor: „Tot ei săracii sunt topor de oase și de ei să nu se îngrijească nimeni. O veni ea vremea să ceară și ei socoteală”. Apoi sintetizează lapidar drama istorico-socială a țăranimii: „Să muncească, să sufere și să moară pentru alții”. Jurnalul este străbătut de acest sentiment al dreptății istorice și sociale a poporului, a muncitorilor și țăranilor, ceea ce îl situează pe soclul unui document social critic.

Preot Prof. Dr. Nicolae C. BUZESCU

Bibliografie:

Col. (r) dr. Cornel Carp, *Istoricul Regimentului 4 Dorobanți Argeș*, Editura Pământul, 2008;
Revista „Mitropolia Olteniei”, nr. 10-12, 1978.

GLEANINGS FROM THE FRONT DIARY OF PRIEST CONSTANTIN BUZESCU, CONFESSOR OF REGIMENT 4 INFANTRY

The article presents events that happened in the life of priest Constantin Buzescu on front starting with 1917 till 1918.

Keywords: Constantin Buzescu, First World War, battle field, diary, Constantin Nazarie

NOTĂ

1 Asociația Județeană a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Basarab I” Pitești.